

OTVORENO

Pisma

Mladima je samima teško napraviti dobar izbor

Moderni sotonizam manje je neka mračna religija, a više svjetonazor koji, iako teži liberalizaciji svega i svačega, ipak je u biti represivan prema suprotstavljenom svjetonazoru.

I dok s jedne strane vidimo zdrave, ozarene, vesele mlade ljude na susretima s Papom, odmorene i nasmijane u nedjeljna jutra dok odlaze na sv. misu, na izlete, pješice na Sljeme, s druge strane vidimo mlade ljude u ekstazi na susretima s raznim »mansonima«, vidamo ih ispijene, blijede, ošamućene, neispavane, tamnih podočnjaka, dok se u nedjeljna jutra vuku svojim kućama kao da su se izvukli iz močvare.

U svijetu u kojem je droga četiri puta jeftinija od soka, u kojem erotiziranje male djece i promoviranje izopačenosti putem medija i kulture postaje sve agresivnije teško je napraviti dobar izbor.

No izbor nije samo na mladima, mnogo prije bio je na njihovim roditeljima.

GORDANA SMITKA
ZAGREB

Zašto nije kontaktiran nitko iz Čazme

U *Vjesniku* je 8. rujna 2005. godine, objavljen tekst »Bitka za most« novinar Vanje Majetića. Budući da novinar nije razgovarao ni s kime osim s predstavnicima zadruge Euro Mont, reagiramo na neke propuste u tekstu.

Osnovni cilj osnivanja zadruge Euro Mont (osovana početkom ove godine u Zagorskim Selima, adresa koja se može naći na popisu zadruga na internetu je Zagrebačka 23, Donja Pušća) bio je zaposliti branitelje te izdvajati određeni dio novca od poslovanja za djecu poginulih branitelja i invalide Domovinskog rata.

Budući da se, prilikom osnivanja, u zadruhu uključilo samo nekoliko branitelja, zanimljivo bi bilo čuti je li se tijekom mjeseci njihov broj povećao i jesu li uspjeli skupiti što novca za djecu i invalide. O tome *Vjesnikov* novinar ne govori, štoviše, on proglašava zadrugu čazmankom, iako u nju nije uključen nitko jedan branitelj s čazmanskog područja.

Zadruga također nije zakupila kamenu nedaleko od Čazme, već je sklopila ugovor s koncesionarom za eksploataciju sirovine. Inače, kamen prevozi austrijska tvrtka Strabag (i vjerojatno njezin kooperant), što se u tekstu također ne spominje. Više od pedeset godina star most na rijeci Česmi, utvrđeno je pregledom stručnjaka iz Hrvatskih cesta, ne može izdržati svakodnevni tranzit desetaka 40-tonskih kamiona tijekom nekoliko mjeseci bez ozbiljnih posljedica.

Činjenica da posao pati odnosi se ponajprije na austrijsku tvrtku Strabag, čazmankom gospodarstvo od cijelog projekta gotovo da i nema koristi. U gradski bi se proračun trebala sliti jedino naknada od rudarske rente, što je zanemariv iznos u odnosu na, primjerice, cijenu kamena – koju će dobiti koncesionar. Nakon toga posla, Čazmi će ostati jedino uništene prometnice. Novinar bi o čazmankom gospodarstvu najtočnije informacije dobio da je razgovarao s nekim od predstavnika Grada Čazme. *Vjesnikov* novinar nije pokušao kontaktirati ni s bjelovarskom ispostavom Hrvatskih cesta, jer bi zasigurno našao sugovornika.

Još samo jedan detalj, most koji je postavljen na mjestu starog mosta u Prokljuvanima nije pontonski, već montažni, a izgrađen je bez ikakve dokumentacije, na temeljima starog mosta u Prokljuvanima.

Nakon obavljenog prijevoza i velike »bitke za most«, metalna konstrukcija će se rastaviti i montažnog mosta više neće biti.

DINKO PIRAK, PROF.
GRADONAČELNIK ČAZME

Pozivamo čitatelje da iznesu svoje stavove o svim pitanjima od politike i gospodarstva do egzistencijalnih problema.
Uredništvo

Stajališta

HRVATSKO, A NE ŽIDOVSKO PITANJE

Način rasprave o nekim, za širu javnost, ne toliko važnim, razlikama u Židovskoj općini u Zagrebu prelaze u vrlo značajnu, javnu raspravu o Židovima u Hrvatskoj

SLOBODAN LANG

Povijest progona, stradanje i Holokaust istakli su među Židovima moralizacijom i skandalom. To znaju i ne Židovi. Zna se i u Hrvatskoj. Nažalost, javni prikaz, pojedini stavovi i način rasprave o nekim, za širu javnost, ne toliko važnim, razlikama u Židovskoj općini u Zagrebu prelaze u vrlo značajnu, javnu raspravu o Židovima u Hrvatskoj. S obzirom na to, postoji obaveza javnog upozorenja na opasnosti antisemitizma, čije sprečavanje spada među temeljne odgovornosti i svakoga čovjeka pojedinačno i svake države.

Sada je otvorena hrvatska rasprava. Osim samog upozorenja na opasnost antisemitizma, ovdje iznesenim informacijama, pitanjima i stavovima želim pridonijeti pravilnom pristupu jednom značajnom hrvatskom, a ne židovskom pitanju.

Židovskoj općini i zajednici treba (kao

svakoj zajednici) pomoći u trenutcima unutrašnjih teškoća poštivanjem njezine samostalnosti i neuplitanjem, osim odgovornih u slučaju kršenja zakonski dopuštenog.

Poštivanje samostalnosti, a ne uplitanje

Što se tiče navodnog oružja i novca, tj. osjećaja nesigurnosti među Židovima 1991. g., sjetimo se da se tada opravdano osjećao nesigurno velik broj građana Hrvatske. Imajući na umu iskustvo Holokausta među Židovima, ovakvi su komentari neprimjereni i neprihvatljivi, na rubu teže kvalifikacije.

Sinagoga u Praškoj je (kao i druge stare bogomolje) hrvatski spomenik kulture. Kao član Poglavarstva grada Zagreba (krajem osamdesetih) i kasnije kao savjetnik predsjednika Tuđmana predlagao sam obnovu Sinagoge, točno kakva je bila. Smatrao sam da bi Sinagogu trebalo obnoviti i kada u Zagrebu ne bi bilo ni jednoga Židova, jer je to hrvatsko, a ne židovsko pitanje. Rušenje Sinagoge je bio zločin poznatog programa tadašnje vlasti. Pitanje je zašto nije obnovljena, kroz pola stoljeća do 1990. g. po završetku ratnog razdoblja, tj. poslije 2000. g., a niti sada uvrštena u zajednički program Grada i Republike. Javnost (ne samo hrvatska) ima pravo dobiti odgovore na ta pitanja, od odgovornih i kulturnih stručnjaka i od po-

litičara.

Umjesto toga vodi se rasprava o parkiralištu i dobiti. Ponovno i neprimjereno i neprihvatljivo. Tamo nikada nije ni smjelo biti parkiralište, treba ga odmah zatvoriti i obnoviti sinagogu. Nažalost, do danas se cilj koji se željelo postići zločinom rušenja sinagoge, počinjenog pred više od 60 godina, pokazao i još uvijek je djelotvoran.

Rasprava o parkiralištu i dobiti

Veliki interes koji je pokazao za Židovsku zajednicu može se i korisno i vrijedno riješiti. U Zagrebu bi se mogli organizirati dani židovske kulture. To bi omogućilo susret ljudi kulture, tolerancije i međusobnog uvažavanja. U nekoliko dana moglo bi se pokriti veliki broj tema o židovskoj kulturi, povijesti, vjeri, filozofiji, biblijskim studijama, svakodnevnom životu, umjetnosti, književnosti, jezicima, folkloru, židovskim zakonima, položaju žena i toliko drugog. Posebnu bi se pažnju posvetilo temama iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Židova u Hrvatskoj. Židovski i ne Židovski stručnjaci, iz Hrvatske i inozemstva, pred zainteresiranom javnošću, a posebno mladima, iznosili bi svoje znanje i vodili rasprave, a svi bi postali bogatiji. Takav zajednički projekt Židova i Hrvatske zaslužio bi punu pažnju medija i najšire sudjelovanje.

Autor je liječnik, sveučilišni profesor, predsjednik Glavnog odbora DC-a.

KOLIKA JE CIJENA NAFTI U CIJENI DERIVATA

Stalna poskupljenja naftnih derivata i drugih energenata u Hrvatskoj nemaju nikakve veze s cijenom nafte na svjetskom tržištu, nego su rezultat teških pogrešaka

BRANIMIR MOLAK

Ono što se već godinama događa u hrvatskoj energetici, pokazuje da i Hrvatska ima svoju »Katrinu«. Štete izazvane »mudrim« potezima u toj gospodarskoj grani relativno su veće u odnosu na gospodarstvo u Hrvatskoj nego što su posljedice uragana »Katrina« na gospodarstvo u SAD.

Stalna poskupljenja naftnih derivata i drugih energenata u Hrvatskoj nemaju nikakve veze s cijenom nafte na svjetskom tržištu, nego su upravo rezultat teških pogrešaka onih koji vladaju energetskim sustavima.

Na pisanje ovog teksta potakao me intervju političara Dekanića »Hrvatska će se tresti kad benzin bude 10 kuna« objavljen u *Večernjem listu* 19. kolovoza, koji pokazuje kako razmišljaju oni koji donose odluke u onome što je preostalo od energetike u Hrvatskoj.

Famozna formula za određivanje cijene nafte

Uz trenutnu cijenu nafte od 70 američkih dolara po barelu i odnos dolara prema kuni od 6,043 kune za dolar, trošak nafte u litri derivata u Hrvatskoj je tek nešto veći od 2,5 kune po litri (70x6,043/160 = 2,64 kn/litri). Ako se uzme u obzir da je dio nafte koja se prerađuje i domaće proizvodnje (koji je sve manji – trećina onoga iz osamdesetih godina), koja nije poskupjela, taj udio je još manji. Ostatek

(iznos više nego dva puta veći nego trošak nafte) do prekomjerne cijene derivata na benzinskim crpaka (benzin oko osam kuna po litri) očito ide nekomu koji stalno poskupljenja naftnih derivata kod nas opravdava poskupljenjem nafte u svijetu.

U »famoznij« formuli za određivanje cijene derivata u Hrvatskoj nigdje nema ni spomena o cijeni nafte na svjetskom tržištu. Tobažnja »natezanja« INA-e i Vlade o cijeni derivata samo su predstava za javnost.

Struka se ne smije pojavljivati s idejama kako riješiti problem

Kad bi cijena nafte u svijetu dosegla i 100 dolara po barelu, što s obzirom na vrijednost dolara u prošlosti nije ni bila njena najviša cijena (cijena nafte u realnim američkim dolarima bila je čak i viša od tog iznosa), trošak nafte u litri derivata uz pretpostavku nepromijenjenog tečaja dolara (a može se očekivati pad vrijednosti dolara s porastom cijene nafte), kod nas bi porastao na 3,77 kune po litri, ili za samo 1,13 kune po litri u odnosu na sada.

No naši nezasićeni energopolitičari, koji se »brinu« za bolji život svima, cijenu bi derivata s osam kuna podigli na oko 11,5 kune, odnosno za 3,5 kune (ako će je podizati razmjerno poskupljenju nafte u svijetu kao što čine i sada, iako u »famoznij« formuli nemaju uopće cijenu nafte kao ulazni parametar), pa će kupci derivata osim 1,13 kune po litri zbog skuplje nafte platiti još više nego dva puta veći iznos, odnosno 2,4 kune.

Tragično je da se u Hrvatskoj struka ne smije pojavljivati s idejama o tome kako riješiti neki problem. To se dogodilo (ukradene i upropaštene ideje) s našim davnim nastojanjima za osnivanjem neovisnog instituta za energetiku (tzv. energetski institut političara Granića nije neovisan).

Autor je doktor tehničkih znanosti, diplomirani inženjer naftnog rudarstva.

BOLNICA NA NASIPIMA

Postojeći objekti u Blatu nisu projektirani niti izgrađeni za bolnicu

BRANKO VADLJA

Za Sveučilišnu bolnicu je 50 stručnjaka, od toga 13 profesora Medicinskog fakulteta, izradilo Medicinski i tehnološki projekt koji je dao bolnicu od 980 kreveta na 135.416 četvornih metara bruto površine, te je na temelju toga napravljena financijska konstrukcija i raspisan referendum za samodoprinos, te raspisan arhitektonski natječaj. Rad na tom programu trajao je dvije godine.

Na arhitektonskom natječaju, koji je trajao tri mjeseca, odabran je pod neregularnim okolnostima rad Biroa 71 Domžale, koji je isprojektirao bolnicu od 240.000 četvornih metara ili za oko 100.000 četvornih metara ili 78 posto veću od planirane.

Prema tome odabranom projektu izvedeno je pet objekata koji uopće nisu projektirani za bolnicu, već je Biro 71 jednostavno iz drugih projekata nanizao pet objekata, i to proglasio projektom za našu Sveučilišnu bolnicu, a sada politika to proglašava bolnicom, pa čak i funkcionalnom cjelinom po uzoru na najbolja bolnička zdanja u svijetu, kako tvrdi pročelnik za zdravstvo grada Zagreba dr. Šostar.

Naši političari, pa između njih i zdravstveni radnici, nadmeću sa izjavama da treba dovršiti tu bolnicu, bez želje da se stručno i realno razmotri činjenično stanje te investicije pa i odabir lokacije, pogotovo kad je odlučeno da se pristupi regulaciji Save, koja će prouzrokovati povišenje podzemnih voda na toj lokaciji zbog ustave Prečko, a i time velike troškove radi zaštite od povišenih voda, na što je već Vodoprivreda 1983. godine u uvjetima za tu bolnicu upozorila. Onda su se objekti morali izgraditi na nasipu od šljunka preko dva metra visine, radi zaštite od ondašnjih podzemnih voda, koje su u tom području bez regulacije Save.

Autor je inženjer građevine iz Zagreba.